MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR.
EDWINA GRIMA

Seduta tat-23 ta' Marzu, 2011

Numru. 1462/2007

Il-Pulizija
(Spettur Nezren Grixti)

Vs

Paul Camilleri ta' 32 sena, bin Domenic u Mary Grace nee' Caruana imwieled fis-7 ta' Jannar 1979 u residenti Caratier Flat 1, Triq Santa Barbara, Rabat jew Flat 3, Carnation, Triq Santa Barbara, Rabat u detentur tal-karta ta'l-identita' numru 50179(M)

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjoni migjuba kontra l-imputat Paul Camilleri li permezz taghha huwa gie akkuzat talli fit-28 ta' April, 2007, ghal habta tas-7:00p.m. fi Triq Santa Rita, Rabat, saq vettura numru AAU-096 u b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragini jew b'nuqqas ta' hila jew professjoni, jew nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku ikkaguna offizi

ta’ natura gravi fuq il-persuna ta’ Paola Galea skond kif iccertifikat Dr. Elaine Desira Laura M.D. ta’ S.L.H

Rat id-dokumenti esebiti;

Semghet il-provi,

Rat n-nota ta’ rinviju ghal gudizzju ta’l-Avukat Generali tat-13 ta’ Ottubru 2008 fejn l-istess Avukat Generali indika li tista tinstab htija fil-konfront ta’l-imputat a tenur ta’l-artikoli 328 u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta’ Malta;

Rat n-nota ulterjuri ta’l-Avukat Generali tat-30 ta’ Ottubru 2008, fejn l-istess Avukat Generali iddikjara illi l-artikolu indikat fin-nota ta’ rinviju ghal gudizzju bhala l-artikolu 328 tal-Kodici Kriminali ghandu jinqara bhala l-artikolu 226 u dana in vista ta’ lapsus calami fl-indikazzjoni ta’l-istess artikolu u dana ai termini ta’l-artikoli 520(1)(c) u 599(2) tal-Kodici Kriminali.

Rat il-verbal tas-seduta tat-23 ta’ Marzu 2009, fejn l-istess Avukat Generali talab korrezzjoni fin-nota tar-rinviju ghal gudizzju u dana fid-dawl tan-nota tat-30 ta’ Ottubru 2008.

Rat id-digriet ta’ din il-Qorti fejn giet awtorizzata l-korrezzjoni kif mitluba biex b’hekk l-artikoli indikati fin-nota ta’ rinviju ghal gudizzju issa gew jaqraw bhala l-artikoli 226 u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liijiet ta’ Malta.

Semghet lill-imputat jiddikjara illi ma kellux oggezzjoni illi dana l-kaz jigi trattat u deciz bil-proceduri sommarja minn dina l-Qorti.

Semghet it-trattazzjoni tal-partijiet.

Rat l-atti kollha processwali.

Ikkunsidrat,

Illi s-sinistru stradali mertu ta’ dina l-kawza sehh meta il-parti leza Pawla Galea qasmet Triq Santa Rita, ir-Rabat u l-imputat f’dana il-mument irriversja il-vettura tieghu u laqatha. Illi huwa fatt mhux ikkontestat illi Triq Santa Rita hija triq piuttost traffikuza. Fiha hemm wiehed jista jghid attivita kontinwa u dana peress illi f’dina iz-zona apparti il-Knisja ta’ San Pawl tar-Rabat, hemm diversi hwienet, kazini u anke l-ghassa tal-pulizija. Zona ghalhekk movimentata fejn ighaddu diversi vetturi u anke nies li jaqsmu minn kull naha tat-triq. L-attenzjoni ghalhekk li sewwieq irid ikollu f’dina iz-zona huwa wiehed kontinwu ghal kull moviment li jkun qed isehh madwaru kemm minn vetturi ohra kif ukoll minn pedestrians li jkunu qed jaghmlu uzu mit-triq. Jidher illi fil-jum in kwistjoni l-imputat kien tielgha minn Triq Santa Rita sejjer lejn id-direzzjoni tal-pjazza. Jghid illi huwa lemah lil Pawla Galea hekk kif kien tielgha. Huwa innota li kienet miexja f’nofs tat-triq. Jghid illi hekk kif qabizha huwa ra post vojt fejn seta’ jipparkeggja u ghalhekk waqqaf u beda jirriversja lura bil-mod meta f’daqqa wahda sema hoss. Hawnhekk induna li kien laqat lil parti leza. L-imputat iressaq zewg xhieda okulari ghal dana l-incident u cioe’ in-neputi tieghu Paul Camilleri ukoll u siehbu Robert Camilleri li jsotnu illi kienu qeghdin fuq il-bankina jitkellmu meta sehh l-incident. Jikkollabraw il-versjoni ta’l-imputat cioe’ illi Galea qasmet minn wara l-vettura ta’l-imputat hekk kif huwa kien qieghed jirriversja sabiex jipparkeggja.[1]

Illi min naha taghha Pawla Galea ma taghtix verzjoni wisq differenti minn dik moghtija mill-imputat. Hija issostni illi kienet ser taqsam it-triq meta osservat lill-imputat tielgha. Huwa ghadda minn hdejha u waqaf kif wasal fuq l-istop sign. Galea hawnhekk hasbet illi l-imputat kien waqqaf double parked u ghalhekk serrhet rasha li setghet taqsam hekk kif ivverifikat li ma kenux gejjin vetturi ohra fit-triq.

[1] Ara xhieda ta’ Paul u Robert Camilleri a fol.94 u 96 tal-process

Izda hekk kif bdiet taqsam l-imputat irriversja il-vettura tieghu u b'hekk tajjarha.[2]

Illi f'sentenza moghtija mill-Qorti ta'l-Appelli Kriminali (sede inferjuri per. Imhallef J.Galea Debono) fl-ismijiet Il-Pulizija vs Robert Brincat deciza fit-22 ta' Novembru 2007 il-Qorti tkellmet kemm dwar ir-responsabbilta' tas-sewwieq kif ukoll dwar l-obbligi tal-pedestrian meta huwa jigi biex jaqsam it-triq u stqarret:

"*"Driver ghandu juza d-diligenza kollha biex jevita pedestrian li jaqsam it-triq, anki jekk il-pedestrian jaqsam negligentement u ghalhekk ghandu jigi ritenut responsabbli jekk ikun naqas minn xi dmir tieghu b' mod li jkun pogga ruhu f' pozizzjoni li ma setax jevita l-investiment tal-pedestrian. Il-kaz li fih driver jista' jkun ezentat mir-responsabbilita' hu dak biss fejn il-pedestrian b' xi att inaspettat u subitaneu jew xort' ohra b' xi ghemil tieghu ikun qieghed lid-driver f' pozizzjoni li anki bl-uzu tad-diligenza mehtiega dan ma setax assolutament jevita l-investiment."* (App. Krim. **"Il-Pulizija vs. DPC 347 Carmel Mifsud"** [26.6.1954] Kollez. Vol. XXXVIII, p.iv. p.859)

Mill-banda l-ohra gie ukoll ritenut li :-

*"**Il-pedestrian ghandu certament drittijiet fic-cirkolazzjoni tat-traffiku imma ghandu ukoll l-obbligi. Jekk il-pedestrian ikun qieghed ruhu f' post fejn mhux suppost ikun, u driver li jkun qed isuq karozza b' mod regolari jsib ruhu f' pozizzjoni ta' emergenza subitanea minnhabba fih , dak id-driver ma ghandux jigi ritenut hati ta' sewqan perikoluz u tal-konsegwenzi li jista' jsofri dak il-pedestrian ."*** (App.Krim. "**Il-Pulizija vs. Alfred Caruana"** [14.5.1955]; Kollez.Vol. XXXIX, p.iv p.1031).

"Huwa veru li anki l-pedestrian ghandu d-doveri tieghu fit-traffiku stradali imma biex id-driver ta' karozza li jinvesti pedestrian u jikkagunalu offizi fuq

[2] Ara xhieda ta' Pawla Galea a fol. 25 et. seq.

il-persuna tieghu jista' jiskolpa ruhu, jehtieg li jirrizulta li l-kawza unika u determinanti tal-investiment kienet tikkonsisti fil-komportament imprudenti tal-pedestrian li gie milqut u ma tistax tigi nvokata mid-driver l-iskriminanti tal-emergenza subitanea meta tirrikori l-kolpa tal-awtista li tkun impedietu milli jevita l-konsegwenzi tal-emergenza. Il-konducenti ta' vetturi ma ghandhomx jipprezumu normalita' perfetta ta' komportament tal-pedestrian imma ghandhom dejjem jivvalutaw tajjeb il-kontingenzi stradali w jirregolaw il-velocita' taghhom b' margini sufficienti ta' sikurezza." (App.Krim. **"Il-Pulizija vs. George Muscat"** [6.5.1961] Kollez. Vol. XLV p.iv. 947)

Gie ukoll ritenut li **"*ghalkemm il-pedestrian ghandu dritt li jkun fil-karreggjata biex jaqsam, certament ghandu wkoll id-dover li juza prudenza biex jaqsam..*" "*Jekk il-pedestrian ikun negligenti pero', dan ma jassolvix lid-driver tal-car milli juza dak il-grad ta' 'reasonable care' li tinhtieg. Dana kollu jinghad dejjem sakemm ma tkunx giet mill-pedestrian krejata lid-driver, bl-imprudenza tieghu, emergenza subitanea imprevedibbli, li rrendiet impossibbli, jew mhux ragionevolment possibbli, azzjoni tempestiva evaziva."*** (App. Krim. **"Il-Pulizija vs. J. Formosa"** Kollez. XLIII, p.iv. p.1023). F' sentenzi ohra mbaghad gew elaborati sitwazzjonijiet fejn din l-emergenza subitanea tavverra ruha ; eg. ***"meta jaqsam f' daqqa u jissorprendi lill-konducent, jew jaghmel xi moviment insolitu u inaspettat"*** (App. Krim. **"Il-Pulizija vs. J. Thornton"** Kollezz. Vol. XLV p.iv. p.920) jew meta pedestrian jinzel inaspettatament minn fuq il-bankina, jew li jaqsam jew jitfaccja ghall-gharrieda minn wara xi car iehor, jew li johrog minn xi kurva fit-triq, jew li jitfaccja ghall-gharrieda u inaspettatament quddiem il-karozza. (App. Krim. "**Il-Pulizija vs. Cassar Desain**" Kollez. Vol.XLVI . p.iv. p.765)."

Il-Qorti ghaddiet ukoll biex elenkat liema huma dawk is-sitwazzjonijiet fejn sewwieq jezimi ruhu minn kull

responsabbilta ghall-investiment ta’ pedestrian. Il-Qorti kompliet:

“Il-Corte di Cassazione Taljana, meta inkassat sentenza tal-Corte d' Appello di Bologna stabbilit li f'kazijiet ta' investiment ta' pedestrian jista' tirrizulta it-tort esklussiv tal-pedestrian meta jikkonkorru is-segwenti kondizzjonijiet

a**) "*che il-conducente, per motivi estranei a ogni suo obbligo di diligenza, sia venuto a trovarsi nella oggettiva impossibilita' di avvistare il pedone e di osservarne tempestivamente i movimenti;***
b) che i movimenti del pedone siano cosi' rapidi e inattesi da farlo convergere all' improvviso sulla traiettoria del veicolo;
***c) che nessuna infrazione delle norme di circolazione o di comune prudenza sia riscontrabile nel comportamento del conducente**.'"*”

Il-Qorti kompliet tghid:

“Illi gie ritenut mill-Qrati Taghna li “***Hu dover ta’ “driver to see what is in plain view”****.* (App. Krim. "**Il-Pulizija vs. Joseph Vella"** - [10.8.1963])
u li “***min ma jarax dak li ragonevolment ghandu jara, ifisser li ma kienx qedizomm “a proper lookout”*** (Appell Kriminali : **“Il-Pulizija vs. J.M. Laferla"** [17.6.1961] **). "*Keeping a proper lookout means more than looking straight ahead. It includes awareness of what is happening in one's immediate vicinity. A motorist shall have a view of the whole road, from side to side, and in the case of a road passing through a built-up area, of the pavements on the side of the road as well***.*"* ("**Newhaus vs. Bastion Insurance Co. Ltd."** [1968].

Illi mbaghad, anki kieku l-pedestrian forsi ma esploratx sew it-triq qabel kompliet taqsam,” (f’dana il-kaz il-vittma kienet mara) “dan ma jezonerax lis-sewwieq mill-obbligi tieghu. Dan ghaliex …. f’ sede kriminali kull sewwieq iwiegeb ghall-agir tieghu indipendentement minn dak li jaghmel haddiehor, ammenoche’ dak li jigri ma jkunx

dovut unikament u eskluzivament ghal xi tort da parti tal-pedestrian f' dan il-kaz. (Ara Appelli Kriminali: **"Il-Pulizija vs.Gaetano Schembri"** [16.3.1961]; **"Il-Pulizija vs. John Polidano**"[3.11.1963]**"Il-Pulizija vs.Rev.C.Mifsud"** (Kollez. Vol. XXXVIII; iv. p.1131) u ohrajn.). Fi kliem iehor, il-*"contributory negligence*" ma tezonerax lis-sewwieq jekk ma tkunx il-kawza unika tas-sinistru. (App.Krim." **Il-Pulizija vs P.Vassallo",** [Kollez.Vol.XXXVII,iv.p.883]).

Umbaghad jekk stess kien hemm xi negligenza kontributorja da parti tal-pedestrian, dan seta' biss, ghal massimu, serva ghall-attenwazzjoni fil-piena u xejn aktar."

Illi kif gie gustament ritenut f'sentenza ohra tal-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Inferjuri) f'sentenza moghtija fil-21 ta' Mejju 1960 fl-ismijiet il-Pulizija vs Anthony Spiteri: **"Driver ta' karozza ghandu inegabbilment, fost ohrajn, zewg doveri: wiehed, dak li jzomm a *proper lookout* ghall-vejikoli, *pedestrians*, u *road-users* ohra; l-iehor, dak illi waqt is-sewqan hu jkun f'posizzjoni tali li jkollu f'kull hin kontroll sewwa tal-vejikolu."** Il-Qorti osservat "ma ghandux jintesa illi l-accidenti stradali huma ta' spiss kwistjoni **ta' <u>disattenzjoni ta' *split second* u l-kontingenzi tat-traffiku jistghu jkunu subitanei u inaspettati</u>**. (sottolinjar ta-Qorti). Dan hu certament sewqan negligenti; u ma jistax biex jeskludieh il-fatt illi it-triq kienet wiesgha u illi traffiku iehor ma kienx hemm fit-triq, u cirkostanzi ohra tal-mument. … ghal sewqan negligenti ma hemmx bzonn tal-vjolazzjoni ta' normi guridici specifici, imma bizzejjed li jkun hemm negligenza, fis-sens ta' nuqqas ta' prudenza ordinarja li wiehed ghandu jadopera biex jevita is-sinistri stradali."

Illi maghdud dana kollu ghalhekk, l-Qorti hija tal-fehma illi ghalkemm is-sewqan ta'l-imputat certament ma jistax jitqies bhala xi sewqan perikoluz, madanakollu l-Qorti tqis illi l-imputat kien negligenti fis-sewqan tieghu u ma zammx dik il-*proper lookout* rikjesta mil-ligi. Dana qed jinghad ghas-segwenti ragunijiet:

1. Illi l-imputat kien lemah lil Galea qabel l-incident. Fil-fatt anke iz-zewg xhieda imressqa minnu raw lil dina

Galea. L-imputat ghalhekk ma messu qatt assuma li din kienet qassmet u meta gie sabiex jirriversja messu qaghad aktar attent u hares sewwa sabiex jesplora sew dak kollu li kien hemm warajh qabel ma jaghmel dina l-manuvra inaspettata fi triq daqstant trafikkuza fejn bil-manuvra tieghu seta fixkel in-*normal flow of traffic*.

2. Huwa kemmxejn inverosimili ghalhekk meta l-imputat jghid illi huwa ma rax lil Galea meta kienet tinsab wara il-vettura tieghu jew li din harrgitlu inaspettatament. Kif huwa ben ovvju, l-parti leza hija mara anzjana u mhux xi farfett! Il-movimenti taghha huma limitati u ma jistax ikun illi filli kienet qieghda fuq in-naha tal-lemin tieghu, imbaghad qasmet u f'daqqa wahda regghet harget minn bejn il-vetturi kif isostni hu. X'aktarx illi kienet disattenzjoni momentanja da parti ta'l-imputat illi qabad u irriversja minghajr ma ivverifika sewwa dak kollu li kien hemm warajh qabel ma ghamel dana.

Illi maghdud dana kollu, madanakollu l-Qorti tistqarr minghajr tlaqliq illi f'dana l-incident kien hemm in-negligenza kontributorja tal-vittma wkoll. Pawla Galea, li kif diga inghad hija mara anzjana, iddecidiet li taqsam triq traffikuza meta ftit aiktar 'l isfel jidher illi kien hemm it-*traffic lights* minn fejn hija setghet taqsam minghajr periklu. Izda l-istess Galea minflok imxiet naqra iktar 'il isfel, iddecidiet li taqsam f'dik il-parti tat-triq l-iktar perikoluza biex b'hekk hija giet milquta mill-vettura ta'l-imputat. Illi li kieku ma kienx perikoluz ghal pedestrians li jaqsmu mill-post fejn qasmet Galea, post li jidher illi jintuza spiss sabiex in-nies jaqsmu t-triq, li kieku it-*traffic lights* jew il-*pedestrain crossing* ma kenux isiru iktar 'il isfel fit-triq, izda kienu isiru proprju f'dana il-punt.

Madanakollu huwa fatt stabbilit fil-ligi penali illi in-negligenza kontributorja tal-vittma ma tezonerax lis-sewwieq mir-responsabbilta' kriminali. Illi fis-sentenza "Il-Pulizija vs David Rigglesford, deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Inferjuri) fil-31 ta' Mejju 2005 gie deciz ***"It is the duty of any driver of a vehicle on land – and equally of the person steering any kind of sea craft – to see what is in plain view" (Criminal Appeal: The***

***Police vs Joseph Vella 10.08.1963) and if a person fails to see what should have been clearly visible, it means that he was not keeping a proper lookout (Criminal Appeal: The Police vs J.M. Laferla 17.06.1961)*".**

Aktar il-quddiem fl-istess sentenza l-Qorti tistqarr is-segwenti ghar-rigward tal-kuncett tan-negligenza kontributorja fil-kamp penali: "***In criminal proceedings the contributory negligence of the victim does not absolve the person causing the damage, bodily harm or death from criminal responsibility unless it is the only cause of that accident. However it may be taken into account for the purpose of punishment*".**

Illi ghalhekk meta tigi biex tikkonsidra il-piena li ghandha tigi inflitta, l-Qorti sejra tiehu in konsiderazzjoni il-fatt illi l-vittma f'dana l-incident ikkontribwiet ghas-sinistru bin-nuqqas ta' attenzjoni taghha. Illi inoltre, kif diga inghad, mill-atti processwali ghalkemm is-sewqan ta'l-imputat jista jigi ikkunsidrat bhala negligenti, izda ma jidhirx illi l-imputat kien qed issuq b'mod perikoluz u ghalhekk il-Qorti mhijiex ser tghaddi sabiex tiskwalifika il-licenzja tas-sewqan ta'l-istess imputat, kif mitlub mill-prosekuzzjoni.

Illi ma hemmx dubbju illi Pawla Galea sofriet griehi ta' natura gravi f'dana l-incident u dana skond kif iccertifika Mr. Carmel Sciberras. Jidher illi Galea sofriet slugatura fi spallitha li ghadha sal-gurnata ta' llum ma fiqietx.[3]

Ghaldaqstant, il-Qorti, wara li rat l-artikolu 225, 226(1)(a) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta issib lill-imputat hati ta'l-akkuza migjuba fil-konfront tieghu u tikkundannah ihallas multa ta' elfejn ewro (€2000).

< Sentenza Finali >

[3] Ara xhieda ta' Mr. Carmel Sciberras a fol.51

---------------------------------TMIEM---------------------------------